

ERMENİSTAN SEÇİMLERİ VE TÜRKİYE-ERMENİSTAN NORMALLEŞMESİ

7 Haziran 2026 tarihinde gerçekleştirilen Ermenistan parlamento seçimleri, 2023 yılında Dağlık Karabağ'ın kaybedilmesi ve bölgede yaşayan Ermeni nüfusun göçü sonrasında yapılan ilk olağan seçim olması hasebiyle tarihi bir dönüm noktasıdır. Başbakan Nikol Paşinyan liderliğindeki Sivil Sözleşme Partisi, oyların %49,87'sini alarak 105 sandalyeli parlamentoda 64 sandalye ile iktidarını garantilemiştir. Bu sonuçlar, yalnızca bir iç politika yarışı olarak değil; Ermenistan halkının "Tarihi Ermenistan" ideallerinden vazgeçerek "Gerçek Ermenistan" sınırları içerisinde barışı ve refahı hedefleyen yeni devlet vizyonunu onayladığı bir referandum olarak değerlendirilmelidir. Seçmenler, Paşinyan'ın ülkeyi geleneksel müttefiki Rusya'nın yörüngesinden çıkarıp Batı'ya entegre etme ve Türkiye ile Azerbaycan karşısında rasyonel barış politikaları yürütme stratejisine açık bir meşruiyet sağlamıştır.

Sandık aritmetiği, Sivil Sözleşme Partisi'ne hükümeti tek başına kurma yetkisi verse de parlamentoda son derece kutuplaşmış bir muhalefet bloğunun oluşmasına engel olamamıştır. Rusya'ya olan yakın bağları ve muhafazakar çizgisiyle bilinen iş insanı Samvel Karapetyan'ın desteklediği Güçlü Ermenistan İttifakı %23,30 oyla 29 sandalye kazanarak ana muhalefet gücü haline gelirken eski Cumhurbaşkanı Robert Koçaryan'ın Ermenistan İttifakı, %9,94 oyla 12 sandalye elde etmiştir. Öte yandan, Rusya yanlısı oligark Gagik Tsarukyan'ın Müreffeh Ermenistan Partisi %3,99 oranında kalarak yüzde 4'lük barajı kıl payı farkla geçememiş ve meclis dışında kalmıştır.²

¹ <https://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1366>

² Agos News Desk. (2026, June 8). *All votes counted: Pashinyan's third victory*. Agos.

<https://www.agos.com.tr/en/news/all-votes-counted-pashinyan-s-third-victory-40748>

Bu çalışmada ifade edilen bulgular, yorumlar, sonuçlar, öneriler ve görüşler tamamen yazar(lar)ına aittir. TEPAV'ın resmi görüşü değildir. © TEPAV, aksi belirtilmedikçe her hakkı saklıdır

Bu aritmetik tablo, Ermenistan'ın önündeki en büyük engel olan **anayasal çıkmazı** derinleştirmiştir. Başbakan Paşinyan, yeni bir anayasayı doğrudan halk referandumuna götürebilmek için parlamentoda ihtiyaç duyulan üçte ikilik nitelikli çoğunluğa ulaşamamıştır. Bu durum barış sürecini kilitleme potansiyeline sahiptir; zira Azerbaycan, Ermenistan Anayasası'nda Dağlık Karabağ ile birleşmeyi öngören Bağımsızlık Bildirgesi'ne yapılan atıfların tamamen çıkarılmasını nihai bir barış anlaşmasının imzalanması için mutlak bir ön koşul olarak dayatmaktadır. Paşinyan'ın bu siyasi tikanıklığı aşmak adına muhalefetten vekil devşirme yoluna gitmesi veya anayasa değişikliği referandumu için yeni bir erken seçim çağrısı, olası senaryolar arasındadır. Ancak referandumun halktan geçmesi için toplam seçmenin en az %25'inin onayı gerekmekte olup, muhalefetin bu süreci baltalamak adına tüm gücünü kullanacağı öngörülmektedir.

Rusya Etkisi

Seçimler, Ermenistan'ın Batı'ya entegrasyonu ve Rusya'dan kopuş sürecinin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Geleneksel güvenlik garantörü olarak gördüğü Rusya'nın 2020-2023 yılları arasındaki krizlerde Ukrayna'daki meşguliyeti sebebiyle hareketsiz kalması üzerine Erivan yönetimi, güvenlik tedarikinde köklü bir revizyona gitmiştir. Geçmişte silah ithalatının %90'ını Rusya'dan karşılayan Ermenistan, bu oranı %5-10 seviyelerine indirmiş ve Hindistan ile Fransa'yı ana savunma ortakları konumuna getirmiştir.³ Ülke ayrıca Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü (KGAÖ) faaliyetlerini fiilen dondurmıştır.

Kremlin, etki alanındaki bu ciddi güç kaybını durdurmak için 2026 seçimleri öncesinde Paşinyan hükümetini zayıflatmaya yönelik yoğun bir **hibrit ve asimetric müdahale** stratejisi izlemiştir. Seçmenlere mevcut ekonomik bağımlılıkları hatırlatmak amacıyla Rusya; Ermenistan menşeli tarım ürünlerine, şarap, mineral su ve konyak ithalatına gümrük kısıtlamaları getirmiş, ucuz doğal gaz ve enerji tedarikini kesme tehdidinde bulunmuştur.⁴ Ayrıca "Evrazia" gibi yapılar ve dezenformasyon ağları aracılığıyla, Paşinyan'ın seçilmesinin bir "Ukrayna senaryosu" yaratacağı korkusu körüklenmiş, Rusya bağlantılı adaylara aktif destek verilmiştir.

Bu kapsamda en dikkat çekici iddialardan biri, Rusya'da yaşayan Ermenilerin seçimlerde Paşinyan karşıtı adayları desteklemek üzere Ermenistan'a taşınmasının planlandığı yönündedir. Reuters'ın Batılı istihbarat ve hükümet yetkililerine dayandırdığı haberine göre Moskova, diaspora seçmenlerini ülkeye getirme seçeneğini değerlendirmiş; ancak bu planın fiilen uygulanıp uygulanmadığı bağımsız biçimde doğrulanamamıştır.⁵

Ekonomik baskı araçları da aynı dönemde görünür hale gelmiştir. Mayıs 2026'da Rusya merkezli Wildberries ve Ozon platformlarında Ermeni üreticilerin ürün satışları, yeni gümrük prosedürleri ve ek belge talepleri gerekçe gösterilerek geçici olarak sınırlandırılmıştır. Bu gelişme, şarap, maden suyu, çiçek ve tarım ürünlerine yönelik kısıtlamalarla birlikte

³ Stanley, J., & Wolff, S. (2026, June 4). *Armenia's 2026 parliamentary election and the future of the South Caucasus*. The Foreign Policy Centre. <https://fpc.org.uk/op-ed-armenias-2026-parliamentary-election/>

⁴ Ditych, O. (2026, June 8). *Armenia's election: A welcome win for Pashinyan, but a difficult road lies ahead*. European Union Institute for Security Studies. <https://www.iss.europa.eu/publications/commentary/armenias-election-welcome-win-pashinyan-difficult-road-lies-ahead>

⁵ Balmforth, T., Slattery, G., Pamuk, H., & Papachristou, L. (2026, May 29). *Imported voters, fake websites: Russia's covert efforts to stop Armenia's pivot West*. Reuters. <https://www.reuters.com/world/imported-voters-fake-websites-russias-covert-efforts-stop-armenias-pivot-west-2026-05-29/>

değerlendirildiğinde, seçim sürecinde Erivan'ın Batı'ya yönelimini maliyetli hale getirmeyi amaçlayan dolaylı baskı unsurlarından biri olarak okunabilir.⁶

Türkiye-Ermenistan İlişkilerine Etkileri ve Sınır Diplomasisi

Ermenistan'daki seçim sonuçları, Türkiye-Ermenistan normalleşme sürecinin sekteye uğramadan sürdürülmesi adına son derece elverişli bir zemin yaratmıştır. Türkiye Dışişleri Bakanlığı, 8 Haziran 2026 tarihli 111 no'lu açıklamasında, seçimlerin huzurlu geçmesini memnuniyetle karşılamış ve Ermenistan'dan bölgesel barış adına "**daha cesur adımlar**" atmasını beklediğini ifade etmiştir.

Seçim sürecinden hemen önce, sınır diplomasisinde teknik ve sembolik adımlar atılmıştır. 4 Mayıs 2026'da Erivan'da gerçekleştirilen 8. Avrupa Siyasi Topluluğu Zirvesi sırasında, taraflar bir araya gelerek tarihi bir protokole imza atmışlardır. Bu protokol, iki ülkeyi ayıran sınırda yer alan, 11. ve 12. yüzyıllardan kalma tarihi **Ani (İpek Yolu) Köprüsü'nün ortak restorasyonunu** güvence altına almıştır.

Bununla birlikte sınırın ekonomik boyutu için de çalışmalar hızlanmıştır. 32 yıldır kapalı olan Kars-Gümrü (Akyaka-Akhuryan) demiryolunun yeniden aktif hale getirilmesi amacıyla, 28 Nisan 2026'da Kars'ta teknik bir çalışma grubu toplantısı yapılmıştır. Ermeni tarafındaki Sovyet standardı ray genişliği ile Türkiye tarafındaki Avrupa standardı arasındaki farkın nasıl giderileceği ve sınır aktarma istasyonlarının inşası gibi teknik meseleler masaya yatırılmıştır. Türkiye Özel Temsilcisi Serdar Kılıç, her ne kadar siyasi sürecin güven artırıcı niteliğine vurgu yapsa da sınırların fiziken "açılmaya hazır" olduğunu; fakat güvenlik, gümrük memurlarının konuşlandırılması ve fiber-optik altyapıların tamamlanması gibi bürokratik engellerin henüz aşılmadığını dile getirmiştir.⁷

Haziran başında Kars'ta düzenlenen Türkiye-Ermenistan iş dünyası buluşması ise, normalleşmenin diplomatik düzeyden özel sektör gündemine taşındığını göstermesi bakımından önemlidir. Her iki ülke hükümetinin desteğiyle gerçekleşen toplantıda gıda, içecek, inşaat, turizm, lojistik ve çiçekçilik gibi sektörlerden temsilciler bir araya gelmiş; doğrudan ticaretin başlaması, üçüncü ülke üzerinden taşınan mallarda Türkiye/Ermenistan menşe ve varış bilgisinin kullanılabilmesi ve Ermeni ürünlerinin Akhalkalaki-Kars demiryolu hattına erişimi gibi başlıklar ele alınmıştır.⁸

Turizm ise Türkiye-Ermenistan ilişkileri için önemli bir başlangıç noktası sayılabilir. Normalleşme sürecinde turizm, yalnızca ekonomik bir sektör olarak değil, aynı zamanda güven artırıcı bir araç olarak da değerlendirilmelidir. Doğu Anadolu ile Erivan'ı ve daha geniş biçimde Ermenistan'ı kapsayan bölgesel tur rotalarının geliştirilmesi, iki toplum arasındaki doğrudan temasları artırarak karşılıklı algıların yumuşamasına katkı sağlayabilir. Kars, Ani, Van, Akdamar, Erzurum ve Doğubayazıt gibi tarihsel ve kültürel varlıkların Erivan ve çevresiyle

⁶ Barseghyan, A. (2026, May 1). *Russian major online retailers Wildberries and Ozon suspend sale of Armenian products*. OC Media. <https://oc-media.org/russian-major-online-retailers-wildberries-and-ozon-suspend-sale-of-armenian-products/>

⁷ Söğütü, B. (2026, May 5). *Türkiye-Ermenistan Normalleşme Süreci Özel Temsilcisi Kılıç'tan 'sınır' açıklaması: Tamamlanması gereken teknik çalışmalar var*. T24. <https://t24.com.tr/dunya/turkiye-ermenistan-normallesme-sureci-ozel-temsilcisi-kilictan-sinir-aciklamasi-tamamlanmasi-gereken-teknik-calismalar-var.1319539>

⁸ Armenpress. (2026, June 2). *Armenian and Turkish business communities welcome favorable environment established for the launch of trade between the two countries*. <https://armenpress.am/en/article/1251804>

birlikte paket turlar içinde düşünülmesi, sınır bölgelerinde konaklama, ulaşım, rehberlik, yerel ürünler ve hizmet sektörleri üzerinden yeni ekonomik fırsatlar yaratacaktır. Bu nedenle turizm, Türkiye-Ermenistan normalleşmesinin toplumsal tabanını güçlendirebilecek ve aynı zamanda sınır bölgelerinde bölgesel kalkınmayı destekleyebilecek somut iş birliği alanlarından biri olarak öne çıkmaktadır.

Turizme ek olarak, bir diğer güven artırıcı önlem alanı olarak ortak sanayi bölgeleri de değerlendirilebilir. TRIPP'in yalnızca bir ulaştırma hattı olarak kurgulanması, bölgesel normalleşme ve kalkınma açısından sınırlı bir etki yaratacaktır. Bu nedenle hattın Türkiye üzerinden Avrupa'ya, Azerbaycan üzerinden ise Hazar ve Orta Asya bağlantılarına uzanacak daha geniş bir doğu-batı ekonomik aksı içinde düşünülmesi gerekmektedir. TRIPP'in başarısı, yalnızca hattın açılmasına değil, koridor çevresinde üretim, lojistik, turizm ve hizmet faaliyetlerinin gelişmesine bağlı olacaktır. Ulaştırma koridorlarının ekonomik koridora dönüşebilmesi için sanayi bölgeleri, lojistik merkezler, sınır gümrük altyapısı, enerji ve dijital bağlantılar ile özel sektör koordinasyonu birlikte düşünülmelidir. Bu bağlamda Türkiye, Ermenistan ve Azerbaycan'ı kapsayacak sınır ötesi organize sanayi bölgeleri veya ortak üretim kümeleri, TRIPP'i transit geçiş hattı olmaktan çıkarıp bölgesel kalkınma aracına dönüştürebilir. Böyle bir model, hem üç ülke arasında karşılıklı ekonomik bağımlılığı artırarak barış sürecinin somut kazanımlar üretmesine katkı sağlayabilir hem de sınır bölgelerinde istihdam, yatırım ve yerel üretim kapasitesini destekleyebilir.

Sonuç

2026 Ermenistan seçimleri yalnızca ülke içi siyasi dengeleri değil, Güney Kafkasya'daki daha geniş jeopolitik yönelimi de belirleyen kritik bir eşik olmuştur. Paşinyan hükümetinin yeniden iktidarını koruması, Ermenistan'ın Rusya merkezli güvenlik ve dış politika bağımlılığından uzaklaşma, Batı ile ilişkilerini derinleştirme ve Türkiye ile Azerbaycan'la normalleşme arayışını sürdürme iradesine siyasi meşruiyet sağlamıştır. Bununla birlikte anayasal değişiklik meselesi, kutuplaşmış muhalefet yapısı ve Rusya'nın ekonomik ve siyasi baskı araçları, barış sürecinin önünde hala ciddi kırılma noktaları bulunduğunu göstermektedir. Bu nedenle Türkiye-Ermenistan normalleşmesi, yalnızca diplomatik açıklamalarla değil; sınır altyapısının hazırlanması, doğrudan ticaretin başlatılması, turizm rotalarının geliştirilmesi ve TRIPP çevresinde üretim, lojistik ve ortak sanayi bölgeleri gibi somut ekonomik iş birliği mekanizmalarının kurulmasıyla desteklenmelidir. Böyle bir yaklaşım, normalleşmeyi siyasi bir süreç olmaktan çıkararak toplumlar arası temasları artıran, sınır bölgelerinde kalkınmayı destekleyen ve Güney Kafkasya'da daha kalıcı bir barış mimarisinin oluşmasına katkı sağlayan yapısal bir dönüşüm aracına dönüştürebilir.